

SIDE 8, OPGAVER 1

Slå disse ord op i ordbogen.

Hvilken ordklasse tilhører ordene?

■ vandretur → *sb.* → substantiv → navneord

■ synes _____

■ talent _____

■ vicevært _____

■ enkelt _____

■ sammen _____

■ linje _____

■ smuk _____

■ kødløs _____

■ vandre _____

SIDE 8, OPGAVER 2

Mange ord har flere betydninger og kan tilhøre flere ordklasser.

Slå disse ord op i ordbogen.

Hvilke ordklasser tilhører ordene? Forklar hinanden to og to, hvilken betydning de forskellige ord har.

■ arbejder _____

■ kredse _____

■ hakke _____

■ prøve _____

■ revne _____

■ dukke _____

■ flække _____

■ fløj _____

■ glæde _____

■ hjælp _____

SIDE 9, OPGAVE 3

Ordbøger giver oplysninger om ords bøjningsformer.

Brug ordbogen til at finde datidsformen af disse udsagnsord:

- tegne → tegnede
- skrive _____
- regne _____
- løbe _____
- spise _____

– og bestemt flertal af disse navneord:

- dag → dagene
- år _____
- uge _____
- måned _____
- time _____

– og anden grad af disse tillægsord:

- sjov → sjovere
- vild _____
- gammel _____
- ung _____
- tidlig _____

SIDE 10, OPGAVE 4

Find grundformen af de understregede ord:

- Sommerfuglernes pupper var godt gemt.

- Hans cykel punkterede på vejen hjem.

- Hvor længe har det stået på?

- Kristian var langt større end sine klassekammerater.

- Han sagde altid sin mening.

- Hårlokkerne var lyse i spidsen.

- Situationen forværredes i løbet af natten.

- Det blev den bedste uge i mit liv.

- Hønsene gik frit rundt i haven.

- Hunden lagde sig altid i hans seng.

SIDE 16, OPGAVE 1

Gå sammen to og to og find datidsformen af disse udsagnsord:

skrive → skrev

bade _____

tælle _____

regne _____

spise _____

Find så nutidsformen af disse udsagnsord:

cyklede → cykler

sprang _____

fylgte _____

listede _____

sov _____

snød _____

SIDE 17, OPGAVE 1

Hvad hedder udsagnsordet i parentes i nutid?

Sjovt med gamle vaner

Jeg (have) *har* en gammel vane med at hoppe tre gange før jeg (sætte)

_____ mig op på min cykel. Jeg (gøre) _____

det, fordi mine ben (skulle) _____ vænne sig til at være i

bevægelse, før jeg (cykle) _____. Egentlig (være)

_____ det en mærkelig vane!

SIDE 17, OPGAVE 2

Hvad hedder udsagnsordet i parentes i nutid?

Min mosters dille

Min moster (være) *er* glad for en konkurrence i radioen. Hver dag (gætte)

_____ hun et bogstav ud fra et spørgsmål. Mandag (sætte)

_____ hun bogstaverne sammen til et kodeord og (sende)

_____ det ind til radioen.

SIDE 18, OPGAVE 1

Hvad hedder udsagnsordet i parentes i datid?

På skattejagt

Det (være) *var* en tidlig tirsdag morgen i sommerferien sidste år. Min bror og jeg (vågne) _____ som de første i huset, lang tid før vores forældre og lillesøster, som altid (sove) _____ længe. Men vi (ville) _____ ikke sove længere – vi (trænge) _____ til at komme ud på eventyr. Derfor (vække) _____ vi ikke de andre, men (klæde) _____ os stille på og (snige) _____ os så ud af døren med en rygsæk, vi (have) _____ pakket aftenen før.

SIDE 18, OPGAVE 2

Hvad hedder udsagnsordet i parentes i datid?

Da oldefar (være) *var* dreng

Da min oldefar stadig (leve) _____, (fortælle) _____ han mig tit om sin barndom. Han (blive) _____ vækket af hanen, som (gale) _____ meget tidligt hver morgen. Så (stå) _____ han op, (malke) _____ kørne og (hugge) _____ brænde. Og sådan (gå) _____ dagen uden pauser. Men min oldemor (se) _____ altid på ham med et lille smil, når han (snakke) _____ løs. Hun (vide) _____, at han (elske) _____ at finde på gode historier.

SIDE 19, OPGAVE 1

Teksten skal stå i datid. Hvordan ændres ordet i parentes fra nutid til datid?

Hjælpen er nær

I Nærum (har) *havde* John og Fie et dyrehospital på anden sal. Hos John og

Fie (er) _____ der åbent døgnet rundt. Hvis et vildt dyr (kommer)

_____ til skade, (kan) _____ man indlevere det på

hospitalet. Så (tager) _____ John og Fie sig kærligt af det.

Det seneste dyr, der (bliver) _____ indleveret, (er) _____

en grævling, der (har) _____ slugt en bordtennisbold.

SIDE 19, OPGAVE 2

Hvordan skal ordet i parentes ændres fra datid til nutid?

Værsågod at spise

Min livret (var) *er* kylling i karry. Det (kunne) _____ jeg spise hver

dag. Især hvis det (blev) _____ serveret med ris. Jeg (elskede)

_____ ris. Min mor (lavede) _____ den bedste

mangochutney. Det (smagte) _____ så skønt til ris og kylling i

karry.

SIDE 21, OPGAVE 1

Find den rigtige form af ordene i parentes. Teksten skal stå i nutid.

En tur under overfladen

Jeg (være) _____ meget spændt, da jeg (vågne) _____

lørdag morgen. Jeg skal nemlig på tur i en u-båd med mine bedste (ven)

_____ August og Aksel. Det er Aksels mor, der har givet

ham (tur) _____ i fødselsdagsgave. Jeg er ret misundelig, for

jeg (få) _____ aldrig så store (gave) _____ . Men til

gengæld (have) _____ jeg fået lov at komme med!

SIDE 22, OPGAVE 1

Find den rigtige form af ordene i parentes.

Tempelridderne anholdes

Fredag d. 13. oktober 1307 satte kongen alle sine (specialtrop)

_____ ind. De anholdt samtlige

(tempelridder) _____. De mange

(tempelridder) _____ blev dømt og brændt

på bålet.

Alle deres (værdi) _____ tilfaldt naturligvis kongen.

Det (være) _____ kongens fjender (utilfreds) _____

med.

SIDE 23, OPGAVER

Hvad er den rigtige form af ordene i parentes?

Altid den store!

I (jeg) _____ familie er det mig, der er den mest (fornuftig) _____ . For det første har jeg to (søster) _____ , der er (ung) _____ end mig, og de er kun (interesseret) _____ i at lege og fjolle rundt. I går gemte de sig (op) _____ på et højt skab for at slippe for at børste (tand) _____ . For det andet (nægte) _____ min mor og far at opføre sig (voksen) _____ . Så hvis der (skulle) _____ orden i sagerne, (måtte) _____ jeg tage affære. Jeg (bestemme) _____ hvad vi skal spise, og jeg (sige) _____ til, når det er sengetid. Men nu har jeg fået nok! Jeg (tro) _____ , jeg hæver (familie) _____ opsparing og rejser til de (varm) _____ lande.

SIDE 24, OPGAVER 1

Find og ret så mange stavfejl som muligt i disse sætninger. Forklar hinanden, hvad fejlene er:

- For nogle mennesker er 13-tallet et lyketal.
- Men for de fleste er det et ulykkestal og står for noget ont og ildevarslerne.
- Men osse dagen fredag har i overleveringen fået en negativ klang.

SIDE 25, OPGAVER 2

Læs sætningerne herunder, og find fejlene i sammensatte ord.

Tjek med din makker, om I har fundet de samme fejl. Hvis I er i tvivl: Brug ordbog!

- Da min hund blev syg, tog vi hen til dyr lægen.
- Dyr lægen sagde, at Vipser havde hunde forkølelse.
- Vipser måtte på penicillin kur i 14 dage.

SIDE 26, OPGAVE 4

Find den rigtige stavemåde. Hvis du er i tvivl – brug prøveprøven.

- Vil du *skære* / *skærer* en skive brød?
- Han kan ikke *håndtere* / *håndterer* det.
- Vi *glasere* / *glaserer* vores lerskål.
- Jeg kan ikke *styre* / *styrer* maskinen.

SIDE 26, OPGAVE 5

Skal der stå *og* eller *at*? Forklar dit svar til din makker.

- Jeg glemte *at* / *og* komme i går.
- Betyder det, *at* / *og* jeg skal komme igen?
- Det larmer, når du løber *at* / *og* hopper.
- Nu skal det være slut med *at* / *og* komme for sent.

SIDE 27, OPGAVE 6

Prøv eksempler med *gennem* eller *fra*. Skal der stå *af* eller *ad*?

- Han faldt ned *af* / *ad* trappen.
- Han gik ud *af* / *ad* fordøren.
- Han steg ud *af* / *ad* bussen.
- Jeg gik ud *af* / *ad* landevejen.
- Det har du bare godt *af* / *ad*.

SIDE 28, OPGAVE 7

Hvad skal der stå? Forklar din makker forskellen.

- Merete tog *hendes* / *sin* cykel og kørte hjem.
- Thomas spurgte Jens, om han måtte låne *hans* / *sin* computer.
- Hun var nødt til at spørge *sin* / *hendes* mor om lov til at gå i biffen.
- Mikkel har en iPad. Lene vil gerne låne *hans* / *sin*.

SIDE 28, OPGAVE 8

Hvad skal der stå? Forklar din makker hvorfor.

- Jeg blev *vækket* / *vågnet* tidligt om morgenen.
- Jeg har det bedst med at *vågne* / *vække*, når jeg er udsovet.
- Hvem har *ligget* / *lagt* i min seng?
- Hvem *lægger* / *ligger* i min seng?
- Har du *lagt* / *ligget* kniven på plads?

SIDE 29, OPGAVER 1

Ret fejlen i ordene skrevet med rødt. Forklar din makker, hvad fejlen er.

- I Frankrig var der opstået et **spænt** forhold mellem kongen og **tempel ridderne**.
- De havde i forbindelse med **korstogende** fået stor prestige og militær **inflydelse**.
- Men denne nye rolle fik en **volsom af slutning**.
- Kongen var **bang** for, at de var ved at **til tage** sig for stor magt og true hans autoritet.
- Derfor tilrettelagde og **gennem førte** han i dybeste **hemmeligheden** en aktion rettet mod dem.

SIDE 29, OPGAVER 2

Ret fejlene, så teksten bliver korrekt. Der er to fejl i hver sætning. Forklar din makker, hvad fejlen er.

- Når fredag og månedens trettene dag falde sammen, kan det gå grueligt galt.
- Enkelt mennesker har lige frem udviklet en sygelig angst for fredag den 13.
- Men langt de flest trækker på smilebåndet og tænker ikke særligt over det.
- Ikke desto mindre er der en del, der aligevel holde lidt lav profil denne dag.
- Sådan bare for en sikker heds skyl.

SIDE 30, OPGAVE 1

Ret fejlene, så teksten bliver korrekt. Forklar din makker, hvad fejlen er.

I nogle hjem ungår man at være tretten til bors. Man dække så blåt op med en ekstra kuvert, selv om man kun bliver tretten.

Denne over tro referere til det gammel eventyr om Tornerose. Her glemte man at indvitere den trettene fe. Hun forbandet derfor Tornerose, så hun måttet sove i 100 år.

SIDE 32, OPGAVE 1

Hvilken ordklasse tilhører de understregede ord?

	Navneord/ Substantiv	Udsagnsord/ Verbum	Tillægsord/ Adjektiv	Stedord/ Pronomen
<u>Han</u> kæmpede særdeles hårdt hele dagen.				
Han <u>kæmpede</u> særdeles hårdt hele dagen.				
Han kæmpede særdeles hårdt hele <u>dagen</u> .				
Det var <u>hårdt</u> at kæmpe hele dagen.				

SIDE 33, OPGAVER 1

Hvilken ordklasse tilhører de understregede ord?

	Navneord/ Substantiv	Udsagnsord/ Verbum	Tillægsord/ Adjektiv	Stedord/ Pronomen	Bindeord/ Konjunktion
To <u>dage</u> om ugen svømmer jeg.					
To dage om ugen <u>svømmer</u> jeg.					
Jeg svømmer i en <u>rød</u> badedragt.					
Vil du sove i telt <u>eller</u> på sovesal?					
Vil <u>du</u> sove i telt eller på sovesal?					

SIDE 34, OPGAVE 1

Hvilken ordklasse tilhører de understregede ord?

	Navneord/ Substantiv	Udsagnsord/ Verbum	Tillægsord/ Adjektiv	Stedord/ Pronomen	Bindeord/ Konjunktion	Forholdsord/ Præposition	Biord/ Adverbium
Det var virkelig svært at sove i det varme og fugtige telt.							
Det <u>var</u> virkelig svært at sove i det varme og fugtige telt.							
Det var <u>virkelig</u> svært at sove i det varme og fugtige telt.							
Det var virkelig svært at sove <u>i</u> det varme og fugtige telt.							
Det var virkelig svært at sove i det <u>varme</u> og fugtige telt.							
Det var virkelig svært at sove i det varme og fugtige <u>telt</u> .							
Det var virkelig svært at sove i det varme og fugtige <u>telt</u> .							

SIDE 36, OPGAVER 1

Gå sammen to og to, og find udsagnsled og grundled i sætningerne her. Sæt X under grundledet og O under udsagnsleddet. I skal skiftes til at forklare hinanden, hvordan I finder frem til leddene.

- Myten om fredag den 13. stammer fra USA.
- Den nåede til Danmark i 1940'erne.
- Enkelte mennesker har en ligefrem sygelig angst for fredag den 13.
- Langt de fleste mennesker trækker på smilebåndet.
- Inden for mange religioner er 13 et helligt tal.
- Det hellige er også det farlige.
- Man skal ikke starte en rejse på den 13.
- Det er bestemt heller ikke godt at være nr. 13 i en gruppe.

SIDE 36, OPGAVER 2

Prøv først at læse denne tekst uden punktummer. Tal sammen om, hvor der skal sættes punktum.

Min moster er glad for en konkurrence i radioen hver dag skal man gætte et bogstav ud fra et spørgsmål om musik når ugen er gået, skal man sætte bogstaverne sammen til et kodeord det skal sendes ind til radioen om mandagen bliver en vinder udtrukket præmien er som regel en dab-radio.

SIDE 38, OPGAVE 1

Find helsætningerne, og find ud af, hvor kommaet skal sættes.

- Myten om fredag den 13. stammer fra USA og den nåede til Danmark i 1940'erne.
- Enkelte mennesker har en ligefrem sygelig angst for fredag den 13. men langt de fleste mennesker trækker på smilebåndet.
- Inden for mange religioner er 13 et helligt tal men det hellige er også det farlige.
- Man skal ikke starte en rejse den 13. og det er bestemt heller ikke godt at være nr. 13 i en gruppe.

SIDE 39, OPGAVE 1

Gå sammen to og to. Find ledsætningerne. Kommaet skal sættes efter ledsætningen.

Fx: *Hvis du vil med, går vi nu.*

- Fordi det regnede gad vi ikke mere.
- Når du er kommet hjem vil du så ringe til mig?
- Hvis du har glemt din madpakke kan du få et stykke af mig.
- Da de manglede en god sælger fik han jobbet.
- Eftersom du altid glemmer din tandbørste har jeg købt en ny.

SIDE 39, OPGAVE 2

Sæt opremsningskomma i disse sætninger:

- Smut lige over i kiosken efter gær mel sukker og æg.
- Hvem skal være ude i næste uge? Det skal Hans Trine Jens og Ulrik.

SIDE 41, OPGAVER 1

Sæt tegn i teksten. Husk at notere, om du sætter startkomma eller ikke startkomma.

Jeg sætter startkomma Jeg sætter ikke startkomma

Den store sejr (med startkomma)

Det var en stor oplevelse da drengene vandt fodboldkampen publikum var ellevilde og jublen ville ingen ende tage efter kampen samledes hele holdet i omklædningsrummet hvor træneren blev hyldet og alle fik deres diplomer mange vil huske denne dag da det var holdets største sejr.

Den store sejr (uden startkomma)

Det var en stor oplevelse da drengene vandt fodboldkampen publikum var ellevilde og jublen ville ingen ende tage efter kampen samledes hele holdet i omklædningsrummet hvor træneren blev hyldet og alle fik deres diplomer mange vil huske denne dag da det var holdets største sejr.

SIDE 41, OPGAVER 2

Find de kommaer, der er sat forkert i denne sætning:

Uheldig operation

Nogle af de mest moderne hospitaler og lægehuse, man kender, undlader simpelthen, at have en operationsstue nummer 13, fordi det varsler uheld, under operationer.